

**HET
ERASMUS**

PTO
Havo 3
2025-2026

**HET
ERASMUS**

Versie: 1.0

Datum: 30 september 2025

Inhoudsopgave

Aardrijkskunde	3
Beeldende vorming	4
Drama - Theater	5
Duits	6
Economie	7
Engels	8
Frans	9
Geschiedenis	10
Kunststroom – Project	11
Lichamelijke Opvoeding	12
Muziek	13
Natech	14
Nederlands	15
Ondernemend Burgerschap (OBS)	16
Onderzoek & Ontwerpen (O&O)	17
Scheikunde	18
Sportstroom	19
Wiskunde	20

Aardrijkskunde

PTO 2025 – 2026

Klas: havo 3

Semester	Toetsstof	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Weging	Beoordeling	Herkansbaar	Opmerking
1	Hoofdstuk 1 §1 t/m §4	In de les	Schriftelijk	45 min.	20%	Cijfer	Nee	
1	Hoofdstuk 3 §1 t/m §4	Pww	Schriftelijk	45 min.	20%	Cijfer	Nee	
1	Aardrijkskundige vaardigheden	-			10%	Cijfer	Nee	Portfolio: Minimaal 2 opdr. Toetsvorm/-duur variëren. Topo de Wereld CitoPlus. .
2	Hoofdstuk 7 §1 t/m §4	In de les	Schriftelijk	45 min	20%	Cijfer	Nee	
2	Hoofdstuk 8 §1 t/m §4	Pww	Schriftelijk	45 min	20%	Cijfer	Nee	
2	Aardrijkskundige vaardigheden				10%	Cijfer	Nee	Portfolio: Minimaal 2 opdr. Toetsvorm/-duur variëren.
		-						
som					100%			

Beeldende vorming

PTO 2025 – 2026

Klas: havo 3

Semester	Toetsstof	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Weging	Beoordeling	Herkansbaar	opmerking
1	Proces kwartiel 1 Figuur 2D	In de les	PO	lessenreeks	8	cijfer	ja	
1	Werkstuk kwartiel 1 aanschouwing figuur 3D	In de les	PO	lessenreeks	20	cijfer	ja	
1	Proces kwartiel 2 portret	In de les	PO	lessenreeks	8	cijfer	ja	
1	Werkstuk kwartiel 2 portret	In de les	PO	lessenreeks	20	cijfer	ja	
2	Proces kwartiel 3 thema	In de les	PO	lessenreeks	8	cijfer	ja	
2	Werkstuk kwartiel 3 Schilderen thema	In de les	PO	lessenreeks	20	cijfer	ja	
2	Proces kwartiel 4 Ontwerp design	In de les	PO	lessenreeks	6	cijfer	ja	
2	Werkstuk kwartiel 4 Ontwerp design ruimte	In de les	PO	lessenreeks	10	cijfer	ja	
<ul style="list-style-type: none"> • ¹ Toetsduur van een werkstuk is variabel • De docent bepaalt de deadline per opdracht. Binnen de gestelde tijd moet de opdracht gehaald worden. Mocht je een les missen, dan dient de opdracht toch binnen de gestelde tijd te worden ingeleverd. • Bij te laat ingeleverd werk wordt een punt per dag in mindering gebracht van het cijfer. • Bij ziekte of andere speciale omstandigheden. De docent bepaalt of de reden gegrond is om buiten de gestelde tijd in te halen. Er zijn twee inhaalmomenten voor Beeldende Vorming. Deze zijn vastgelegd 2x per jaar op de ontwikkeldagen onder toezicht van TOA Beeldende Vorming Deze zijn vastgelegd 2x per jaar op de ontwikkeldagen onder toezicht van TOA Beeldende Vorming 								

Drama - Theater

PTO 2025 – 2026

Klas: havo 3

Kwartiel	Domein(en)	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Weging	Beoordeling	Herkansbaar	Opmerking
1	Spelvaardigheid niveau 3	In de les	Inzet in de les & niveau eindles (present a-tieles)	90 min	25%	Cijfer	Nee	Stemgebruik, lichaamshouding tijdens spel, tekst met spel aankleden, inleving in rol
1	Omgaan met spanning in mis-en-scene Vorbereiding onderwerp ksp	In de les	Presentatie	90 min	25%	Cijfer	Nee	Maken scene volgens Theorie 7 delen Spanningsboog Aristoteles; Spelvaardigheid 3
2	Uitvoering video: acteren voor de camera		Presentatie	90 min	25%	Cijfer	Nee	Samenwerking en verantwoordelijkheid; Spelvaardigheid 3
2	Actie-reactie improvisatie deel 2	In de les	Presentatie	90 min	25%	Cijfer	Nee	Verhaalopbouw volgens Mc Kee; Karakterspel
Zie slo kerndoelen								

Duits

PTO 2025 – 2026

Klas: havo 3

Semester	Toetsstof	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Weging	Beoordeling	Herkansbaar	Opmerking
1	Leertoets: woordenlijsten H1 en grammatica H1 (invullen/toepassen) (domein ABCDE)	In de les	Schriftelijk	25 min.	5%	Cijfer	Nee	
	Spreekvaardigheid / Literatuur en Landeskunde: leerlingen lezen in groepen een boek en houden een spreekbeurt daarover (domein CE) De groepen houden een logboek bij tijdens het lezen van het boek (5% van het cijfer)	In de les	mondeling	3 min.	15%	Cijfer	Nee	
	Leertoets: woordenlijsten H2 en grammatica H2 en H3 (!) (invullen/toepassen) en een kleine schrijfpdracht (kort, klein bedankbriefje) (domein ABCDE)	In de les	Schriftelijk	45 min.	10%	Cijfer	Nee	
	Leesvaardigheid (tekst) (niveau VMBO KB) (domein A)	pww	Schriftelijk	45 min.	20%	Cijfer	Nee	
2	Leertoets: woordenlijsten H5 en grammatica H5 (invullen/toepassen) (domein ABCDE)	In de les	Schriftelijk	25 min.	5%	Cijfer	Nee	
	Praktische opdracht: Zwitserland project: boekje, film Wolkenbruch, brood bakken als bonus (domein E) + verhalen lezen of boek lezen (domein E)	In de les	PO	-	10%	Cijfer	Nee	
	Luistervaardigheid (luistertoetsen van VMBO GTL) (domein B)	In de les	Luto	25 min.	10%	Cijfer	Nee	
	Leertoets: woordenlijsten H6 en grammatica H6 (invullen/toepassen) en kleine schrijfpdracht (heel kort persoonlijk briefje) (domein ABCDE)	In de les	Schriftelijk	45 min.	5%	Cijfer	Nee	
	Leesvaardigheid (tekst) (niveau VMBO TL) (domein A)	pww	schriftelijk	45 min.	20%		Nee	

Economie

PTO 2025 – 2026

Klas: havo 3

Semester	Toetsstof	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Weging	Beoordeling	Herkansbaar	Opmerking
1	Hoofdstuk 1	In de les	Schriftelijk	45 min	12%	Cijfer	Nee	
1	Hoofdstuk 2	In de les	Schriftelijk	45 min	12%	Cijfer	Nee	
1	Hoofdstuk 3	In de les	Schriftelijk	45 min	12%	Cijfer	Nee	
1	Hoofdstuk 4+5	pww	Schriftelijk	90 min	20%	Cijfer	Nee	BECO
2	Hoofdstuk 6	In de les	Schriftelijk	45 min	12%	Cijfer	Nee	
2	Hoofdstuk 7	In de les	Schriftelijk	45 min	12%	Cijfer	Nee	
2	Hoofdstuk 8+9	pww	Schriftelijk	90 min	20%	Cijfer	Nee	

Engels

PTO 2025 – 2026

Klas: havo 3

Semester	Toetsstof	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Weging	Beoordeling	Herkansbaar	Opmerking
1	Kennistoets 1	In de les	Schriftelijk	45 min	5%	Cijfer	nee	
1	Kennistoets 2	In de les	Schriftelijk	45 min	5%	Cijfer	nee	
1	Literatuur	In de les	Schriftelijk	45 min	5%	Cijfer	nee	
1	Kijk-en luisteren	In de les	KITO	90 min	20%	Cijfer	nee	
1	Kennistoets 3	In de les	Schriftelijk	45 min	5%	Cijfer	nee	
1	Schrijfvaardigheid	PWW	Schriftelijk	45 min	15%	Cijfer	nee	
2	Spreekvaardigheid	In de les	Mondeling	45 min	10%	Cijfer	nee	
2	Kennistoets 4	In de les	Schriftelijk	45 min	5%	Cijfer	nee	
2	Literatuur	In de les	Schriftelijk	45 min	5%	Cijfer	nee	
2	Kennistoets 5	In de les	Schriftelijk	45 min	5%	Cijfer	nee	
2	Leesvaardigheid	PWW	Schriftelijk	90 min	20%	Cijfer	nee	

Zie slo kerndoelen 2023 voor specificatie van de domeinen
Algemene opmerkingen: Klik of tik om tekst in te voeren.

Frans

PTO 2025 – 2026

Klas: havo 3

Semester	Toetsstof	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Weging	Beoordeling	Herkansbaar
1	SO deel VOCA Unité 1	In de les	Schriftelijk	25	5%	Cijfer	Nee
1	SO VOCA + Gram Unité 1	In de les	Schriftelijk	25	5%	Cijfer	Nee
1	Proefwerk Unité 1	In de les	Schriftelijk	45	15%	Cijfer	Nee
1	SO deel VOCA Unité 2	In de les	Schriftelijk	25	5%	Cijfer	Nee
1	SO VOCA + Gram Unité 2	In de les	Schriftelijk	25	5%	Cijfer	Nee
1	Spreekvaardigheid	PWW	Vlog	45	5%	Cijfer	Nee
2	SO deel VOCA Unité 4	In de les	Schriftelijk	25	5%	Cijfer	Nee
2	Proefwerk Unité 4	In de les	Schriftelijk	45	10%	Cijfer	Nee
2	Luistertoets	In de les	Schriftelijk	45	15%	Cijfer	Nee
2	Cultuur	In de les	Poster/schriftelijk	45	5%	Cijfer	Nee
2	Spreekvaardigheid	In de les	Mondeling	45	10%	Cijfer	Nee
2	Lees-Vaardigheid + Voca	PWW	Schriftelijk	45	15%	Cijfer	Nee
Totaal					100 %		

Opmerkingen:

Geschiedenis

PTO 2025 – 2026

Klas: havo 3

Semester	Toetsstof	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Weging	Beoordeling	Herkansbaar	Opmerking
1	H1 par. 1, 2, 3 en 4	In de les Week 42	Schriftelijk	45 min	15%	Cijfer	Nee	Vaardigheid: Indirect/direct & oorzaak/gevolg
1	PO WO1 (Kunst vanuit de loopgraven)	In de les Week 46	Praktische Opdracht/ werkstuk	-	10%	Cijfer	Nee	Vaardigheid: Standplaatsgebond enheid
1	H2 par. 1, 2 en 3	PWW Week 3	Schriftelijk	45 min	15%	Cijfer	Nee	Vaardigheid: Standplaats- gebondenheid & zaken in de context plaatsen
2	H3 par. 1, 2, 3 en 4	In de les Week 11	Schriftelijk	45 min	25%	Cijfer	Nee	Vaardigheid: Oorzaak/gevolg & Bronnenkritiek
2	H4 par. 1, 2, 3 en 4 (Nadruk op par. 2)	In de les Week 20	Schriftelijk	45 min	25%	Cijfer	Nee	Vaardigheid: Standplaats- gebondenheid & Zaken in de context plaatsen & representativiteit
2	H5/6 meerkeuzetoets H5 par. 1,2,4 en 5 H6 par. 2	PWW Week 24	Schriftelijk	45 min	10%	Cijfer	Nee	Vaardigheid: Feit/mening & Continuïteit/ Verandering

Kunststroom – Project

PTO 2025 – 2026

Klas: havo 3

Semester	Toetsstof	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Weging	Beoordeling	Herkansbaar	Opmerking
1	Vorbereidende opdrachten	In de les In de les In de les	Opdracht 1 Opdracht 2 Werkmap	n.v.t.	15% 15% 15%	Cijfer Cijfer Cijfer	Ja Nee Ja	
2	Eigen film Presentatiemarkt	In de les In de les In de les Theater	Vorbereiding Werkmap Merchandise Presentatie	n.v.t.	30% 5% 10% 10%	Cijfer Cijfer Cijfer Cijfer	Ja Ja Ja Nee	
<ul style="list-style-type: none">■ Het vak Kunststroom bestaat uit: Kunststroom project en Theater (voorheen drama).■ Kunststroom project telt in klas 3HV 50% mee en Theater telt 50% mee.■ Op het rapport vallen deze cijfers onder: Kunst								

Lichamelijke Opvoeding

PTO 2025 – 2026

Klas: havo 3

Semester	Toetsstof	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Weging	Beoordeling	Herkansbaar	Opmerking
1a.	Bewegen en Regelen en motorische vaardigheden	In de les	Observatie Praktisch	n.v.t.	25%	Cijfer	nee*	**
1b.	Bewegen en Regelen en motorische vaardigheden	In de les	Observatie	n.v.t.	25%	Cijfer	Ja	**
2a.	Bewegen en Regelen en motorische vaardigheden	In de les	Observatie Praktisch	n.v.t.	25%	Cijfer	Nee*	**
2b.	Bewegen en Regelen en motorische vaardigheden	In de les	Observatie	n.v.t.	25%	Cijfer	Ja	**
* Individuele testen kunnen herkanst worden. Dit gebeurt waar mogelijk in de les, anders worden er individuele afspraken gemaakt.								
** 1. In elk cijfer wordt Bewegen en Regelen meegenomen. 2. Geblesseerde leerlingen zijn aanwezig in de les tenzij anders afgesproken met de docent LO.								

Muziek

PTO 2025 – 2026

Klas: havo 3

Semester	Toetsstof	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Weging	Beoordeling	Herkansbaar	Opmerking
1	Keyboard akkoorden	In de les	Praktisch		15%	Cijfer	Nee	
	Basgitaar	In de les	Praktisch		10%	Cijfer	Nee	
	Gitaar	In de les	Praktisch		10%	Cijfer	Nee	
	Zingen voor de klas	In de les	Praktisch		10%	Cijfer	Nee	
2	Bandopdracht groepscijfer	In de les	Praktisch		10%	Cijfer	Nee	
	Bandopdracht individueel	In de les	Praktisch		15%	Cijfer	Nee	
	Speelstuk	In de les	Praktisch		10%	Cijfer	Nee	
	Eindopdracht	In de les	Praktisch		20%	Cijfer	Nee	
<ul style="list-style-type: none">■ Bij het vak muziek wordt er rekening gehouden met het beginniveau van elke leerling. Praktische beoordelingen gebeuren over het algemeen individueel in een studio. Een aantal opdrachten worden gepresenteerd voor de klas.■ De bandopdracht wordt in de les uitgevoerd. In de les worden er bands gekozen die mogen optreden bij Battle of the Bands in het Hof der Zotheid.								

Natech

PTO 2025 – 2026

Klas: havo 3

Semester	Toetsstof	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Weging	Beoordeling	Herkansbaar	Opmerking
1	Practicumleerlijn Hoofdstuk 1 Geluid	In de les	Schriftelijk	-	6%	Cijfer ¹	Nee	
1	SO Hoofdstuk 1 paragraaf 1 t/m 3 Geluid	In de les	Schriftelijk	45 min	7%	Cijfer	Nee	
1	PW Hoofdstuk 1 paragraaf 1 t/m 5 Geluid	In de les	Schriftelijk	45 min	15%	Cijfer	Nee	
1	Practicumleerlijn Hoofdstuk 2 Kracht & Beweging	In de les	Schriftelijk	-	7%	Cijfer ¹	Nee	
1	PW Hoofdstuk 2 paragraaf 1 t/m 3 Kracht & Beweging	PWW1	Schriftelijk	45 min	15%	Cijfer	Nee	
2	Practicumleerlijn Hoofdstuk 3 Energie	In de les	Schriftelijk	-	6%	Cijfer ¹	Nee	
2	SO Hoofdstuk 3 paragraaf 1 t/m 3 Energie	In de les	Schriftelijk	45 min	7%	Cijfer	Nee	
2	PW Hoofdstuk 3 paragraaf 1 t/m 5 Energie	In de les	Schriftelijk	45 min	15%	Cijfer	Nee	
2	Practicumvaardigheden SO Hoofdstuk 4 Elektriciteit	In de les	Schriftelijk	45 min	10%	Cijfer	Nee	
2	PW Hoofdstuk 4 paragraaf 1 t/m 3 Elektriciteit	PWW2	Schriftelijk	45 min	12%	Cijfer	Nee	

¹ Practicumleerlijn: per hoofdstuk worden practica in de vorm van een reader aangeboden. Deze worden afgevinkt en dienen als startpunt voor één practicum dat volgens “format verslaglegging NaTech onderbouw” wordt uitgewerkt en beoordeeld.

Nederlands

PTO 2025 – 2026

Klas: havo 3

Semester	Toetsstof	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Weging	Beoordeling	Herkansbaar	Opmerking
1	Leestoets	In de les	Schriftelijk	45 min.	15%	Cijfer	Nee	
1	Boekrecensie	In de les	Schriftelijk	90 min.	15%	Cijfer	Nee	
1	Leestoets	In de pww	Schriftelijk	45 min.	15%	Cijfer	Nee	
2	Betoog	In de les	Presentatie	45 min.	14%	Cijfer	Nee	
2	Taalverzorging	In de les	Schriftelijk	45 min.	14%	Cijfer	Nee	
2	Grammatica	In de les	Schriftelijk	45 min.	12%	Cijfer	Nee	
2	Verhaalanalyse	In de pww	Schriftelijk	90 min.	15%	Cijfer	Nee	

Ondernemend Burgerschap (OBS)

PTO 2025 – 2026

Klas: havo 3

Semester	Toetsstof	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Weging	Beoordeling	Herkansbaar	Opmerking
1	Presenteren/LOB	In de les	Presentatie	45 min	20%	Cijfer	Nee	
1	De Erasmus Ondernemersjacht	In de les	Pitch Rabobank Presentatie	45 min	30%	Cijfer	Nee	
2	Politiek	In de les	Verslag	45 min	30%	Cijfer	Nee	
2	Tentoonstelling Bibliotheek	In de les	Poster Spel/activiteit	45 min	20%	Cijfer	Nee	

Onderzoek & Ontwerpen (O&O)

PTO 2025 – 2026

Klas: havo 3

Semester	Toetsstof	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Weging	Beoordeling	Herkansbaar	Opmerking
1	Projectopdracht	n.v.t.	Product ¹ Proces ²	n.v.t.	16% 16%	Cijfer	Nee	
2	Projectopdracht	n.v.t.	Product Proces	n.v.t.	16% 16%	Cijfer	Nee	
2	Projectopdracht	n.v.t.	Product Proces	n.v.t.	18% 18%	Cijfer	Nee	
1	Het productcijfer is het gemiddelde cijfer van (meestal) 3 onderdelen waar de leerling gedurende het hele project aan werkt in teamverband: het verslag, de presentatie en het onderzoek/ontwerp. Het productcijfer wordt, indien mogelijk, gegeven door de opdrachtgever.							
2	Het procescijfer is gebaseerd op de ontwikkeling die de leerling gedurende het project laat zien. Er wordt hierbij gekeken naar de algemene werkhouding van de leerling en naar de competenties die per projectopdracht verschillen. Het procescijfer wordt gegeven door de docenten.							

Scheikunde

PTO 2025 – 2026

Klas: havo 3

Semester	Domein(en)	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Weging	Beoordeling	Herkansbaar	Opmerking
1	A; M1; M2; M7; R1; R2; R3; R5; R&A1; R&A2; R&A3; T1	Les	Schriftelijk	45 min	10%	Cijfer	Nee	Hf 1
		Les	PO	45 min	5%	Cijfer	Nee	Veiligheid
		Les	Schriftelijk	30 min	5%	Cijfer	Nee	§2.3 en §2.4
		Les	Schriftelijk	45 min	10%	Cijfer	Nee	Hf 1 + 2
		Pww	Schriftelijk	45 min	10%	Cijfer	Nee	Hf 1 t/m Hf 3.3
2	A; M1; M2; M7; R1; R2; R3; R5; R&A1; R&A2; R&A3; T1; T2; T3; T4; L1	Les	Schriftelijk	45 min	10%	Cijfer	Nee	Chem.rek . + A6
		Les	Schriftelijk	45 min	20%	Cijfer	Nee	t/m hf 4.3
		Les	PO	3 weken	10%	Cijfer	Nee	Hf 1-4, 6.3/6.4 + A1, 2, 3, 6
		Les	Schriftelijk	45 min	10%	Cijfer	Nee	Hf 2.3-2.5
		Pww	Schriftelijk	45 min	10%	Cijfer	Nee	Hf 1-4, 6.3 + 6.4

Sportstroom

PTO 2025 – 2026

Klas: havo 3

Semester	Toetsstof	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Weging	Beoordeling	Herkansbaar	Opmerking
1	Motorische vaardigheden	In de les	Praktijk	n.v.t	25%	Cijfer	Ja	Bestaat uit 2 of meer bewegingsactiviteiten.
1	Sociale vaardigheden	In de les	Praktijk	n.v.t	25%	Cijfer	Nee	
2	Motorische vaardigheden	In de les	Praktijk	n.v.t	25%	Cijfer	Ja	Bestaat uit 2 of meer bewegingsactiviteiten.
2	Sociale vaardigheden	In de les	Praktijk	n.v.t.	25%	Cijfer	Nee	

Wiskunde

PTO 2025 – 2026

Klas: havo 3

Semester	Toetsstof	Toetsmoment	Toetsvorm	Toetsduur	Weging	Beoordeling	Herkansbaar	Opmerking
1	H1	In de les	Schriftelijk	45 min	14%	Cijfer	Nee	
	H4	In de les	Schriftelijk	45 min	14%	Cijfer	Nee	
	H3 (1 ^e deel)	In de les	Schriftelijk	45 min	8%	Cijfer	Nee	
	Deel H3&H7	Pww	Schriftelijk	45 min	14%	Cijfer	Nee	
2	H7 2 ^e deel	In de les	Schriftelijk	45 min	8%	Cijfer	Nee	
	H2	In de les	Schriftelijk	45 min	14%	Cijfer	Nee	
	H5	In de les	Schriftelijk	45 min	14%	Cijfer	Nee	
	H6	Pww	Schriftelijk	45 min	14%	Cijfer	Nee	
Boek: Kern wiskunde deel 3A en 3B								